

Beleidskader Maatregelenbeleid

1. Inleiding

Op grond van artikel 41 van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek (hierna: de CBS-wet) is de directeur-generaal bevoegd te besluiten om toegang te verlenen tot gegevens aan een dienst, organisatie of instelling als bedoeld in artikel 41, tweede lid van de CBS-wet.

Hiermee wordt toegestaan dat ook externe organisaties voor het doen van wetenschappelijk of statistisch onderzoek gebruik kunnen maken van de databestanden die het CBS in het kader van de uitvoering van zijn wettelijke taken heeft ontvangen.

De bestanden die het CBS ter beschikking stelt bevatten gegevens over individuele personen, huishoudens, ondernemingen en instellingen.

Het CBS stelt de gegevens daarom alleen beschikbaar wanneer er passende maatregelen zijn genomen om herkenning te voorkomen, de veiligheid goed op orde is en onderzoekers zorgvuldig met deze data omgaan. Daarnaast ziet het CBS door middel van contractuele afspraken, bewustwordingsmaatregelen en controle op de naleving van de gemaakte afspraken erop toe dat onderzoekers zorgvuldig met deze data omgaan, zodat de privacy en informatiebeveiliging van burgers en bedrijven geborgd wordt.

Het CBS controleert of instellingen en de onderzoekers zich aan de voorwaarden voor bescherming van persoonsgegevens en voorkoming van onthulling houden. In voorkomend geval van schending van de voorwaarden kan het CBS maatregelen nemen.

In het kader van het legaliteitsbeginsel is het van belang dat het voor de instellingen en de onderzoekers duidelijk is aan welke voorwaarden ze moeten (blijven) voldoen. Hierbij geldt dat de voorwaarden en gedragingen nauwkeurig, duidelijk en ondubbelzinnig geformuleerd moet zijn.

Daarnaast is het van belang voor de instellingen en onderzoekers dat het duidelijk is wat de consequenties zijn van het niet naleven van die voorwaarden. In dit beleidskader wordt in kaart gebracht welke voorwaarden er van toepassing zijn, welke voorwaarden op naleving worden gecontroleerd en wat de consequenties zijn van het niet nakomen van deze voorwaarden.

2. Voorwaarden

Om toegang te krijgen tot de microdata dienen een aantal stappen doorlopen te worden. Deze zijn op de website van het CBS beschreven: [Microdata: Zelf onderzoek doen \(cbs.nl\)](#) .

Kort samengevat gaat het hier om het verkrijgen van een zogenaamde instellingsmachtiging en na het verkrijgen van de instellingsmachtiging zal via een concrete projectaanvraag ook de daadwerkelijke toegang worden georganiseerd. Tijdens het doorlopen van die stappen wordt getoetst aan een aantal voorwaarden en worden voorwaarden gesteld waaronder toegang tot microdata wordt toegestaan. De voorwaarden richten zich hoofdzakelijk tot de instelling, maar richten zich in sommige gevallen ook tot de onderzoekers.

Artikel 41 en 42 van de CBS-wet, zowel de wet zelf als mede de Memorie van Toelichting bepalen dat aan de toegang tot microdata bepaalde voorwaarden mogen worden gesteld en de voorwaarden waaronder toegang mag worden verleend.

Zo bepaalt artikel 41, tweede lid van de CBS-wet expliciet dat de toegang alleen beschikbaar is voor de daar genoemde organisaties en instellingen.

In artikel 42 van de CBS-wet is aangegeven dat de directeur-generaal een verzoek als bedoeld in artikel 41 slechts inwilligt, indien de verzoeker naar het oordeel van de directeur-generaal voldoende maatregelen heeft getroffen om te voorkomen dat de verzameling van gegevens voor andere doeleinden dan statistisch of wetenschappelijk onderzoek wordt gebruikt.

Welke voorwaarden dat zijn is aan de directeur-generaal overgelaten, zo stelt de Memorie van Toelichting op artikel 42 van de CBS-wet, maar ook in de Memorie van Toelichting op artikel 41 van de CBS-wet.

“De verstrekking is in het eerste lid aan een aantal beperkingen gebonden. Allereerst worden uitsluitend gegevens verstrekt ten behoeve van statistisch en wetenschappelijk onderzoek. Bij statistisch onderzoek moet in dit verband overigens vooral worden gedacht aan het interpreteren van statistieken. Voorts worden slechts gegevens ter beschikking gesteld ten aanzien van het gebruik waarvan door het CBS passende maatregelen zijn genomen om herkenning van afzonderlijke personen, ondernemingen of instellingen te voorkomen. Aan het CBS wordt een zekere ruimte gelaten om de mate van beveiliging van de bestanden te bepalen. Een exacte mate van beveiliging is ook niet in de wet te regelen. De maatregelen die ertoe strekken onthulling van individuele gegevens te voorkomen kunnen verschillen per bestand. Als derde waarborg is er in voorzien dat slechts verstrekking kan plaatsvinden aan de in het tweede lid bedoelde diensten, organisaties en instellingen. In de onderdelen a tot en met d van het tweede lid zijn de belangrijkste afnemers van de zogenaamde microdata bestanden opgenomen.”

En verder (Memorie van Toelichting op artikel 42):

“Het is aan de directeur-generaal om in een concreet geval te beslissen over een verzoek om verstrekking of gebruik van gegevens. De directeur-generaal zal zich er van vergewissen dat degene die het verzoek doet de gegevens inderdaad voor statistisch en wetenschappelijk onderzoek zal gebruiken en voldoende maatregelen heeft getroffen om te voorkomen dat de gegevens voor andere doeleinden worden gebruikt. Met het oog hierop zal de directeur-generaal een contract sluiten met de afnemer waarin de condities voor de verstrekking worden vastgelegd, bij voorbeeld ten aanzien van afgrenzing van een beveiligde statistische «enclave» binnen een groter organisatorisch verband. De in het contract op te nemen bedingen betreffen voorts onder meer het uitsluitend gebruik voor statistische of wetenschappelijk onderzoek, het verbod om de gegevens aan derden te verstrekken en het verbod om de gegevens op individueel niveau te koppelen. Tevens voorzien deze in voorlegging aan het CBS van de conceptpublicatie over het onderzoek. In de praktijk is gebleken dat er van tijd tot tijd behoefte bestaat de voorwaarden aan te passen na overleg met de gebruikers. De directeur-generaal is de meest aangewezen instantie om te beoordelen aan welke voorwaarden in elk afzonderlijk geval voldaan moet worden ter verzekering van het uitsluitend gebruik voor statistische en wetenschappelijke doeleinden. Met het oog op een en ander bevat dit artikel dan ook geen opsomming van de voorwaarden. (Memorie van Toelichting, p. 38 en 39).”

De voorwaarden die het CBS stelt aan toegang tot microdata liggen vast in verschillende documenten en hebben betrekking op verschillende fasen van het verkrijgen van toegang.

1. Toegang krijgen door het aanvragen van een instellingsmachtiging

- a. Beleidsregel van de directeur-generaal van de statistiek van 12 juli 2021, nr. CSB-2021-072, houdende de criteria voor het verlenen van toegang aan instellingen tot microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (Beleidsregel toegang instellingen tot microdata CBS)
- b. Aanvraag voor toegang tot microdata, *versie 30 juli 2021* en eventuele aanvullende informatie die de instelling verstrekt voor het verkrijgen van de instellingsmachtiging;
- c. Instellingsmachtiging (besluit in de zin van de Awb);

2. Projectovereenkomst en bijlagen

Met een instellingsmachtiging kan een instelling nog geen onderzoek doen. Ten behoeve van het verkrijgen van daadwerkelijke toegang tot microdata dient een zogenaamde “projecttoestemming”¹ te worden verkregen. Deze “projecttoestemming” krijgt in de praktijk vorm door een tussen partijen afgesloten projectovereenkomst. De projectaanvraag met bijlagen resulteert uiteindelijk in een projectovereenkomst met voorwaarden, die zowel in de projectovereenkomst zelf als in de bijlagen bij de projectovereenkomst zijn neergelegd.

De volgende documenten maken integraal onderdeel uit van de projectovereenkomst:

Bijlage 1: Onderzoeksvoorstel Microdata Services met de daarbij behorende bijlagen:

Bijlage 2: Publicatieplan

Bijlage 3: AVG grondslag en doel

Bijlage 4: Invulwerkblad voor RA-projecten 2023

Bijlage 5: Kostenoverzicht

Bijlage 6: Regels voor het gebruik van de Remote Access-voorziening van het CBS (versie september 2022)

Bijlage 7: Richtlijnen voor Remote Access-output (versie augustus 2022)

De op grond van de artikel 6, zevende lid van de projectovereenkomst ingevulde en ondertekende geheimhoudingsverklaring en gebruikersverklaring;

Het (eventueel) op grond van artikel 3, vierde lid van de projectovereenkomst ingediende Invulwerkblad nieuwe onderzoeker;

Dienstencatalogus Microdata Services 2023.

¹ In artikel 2, tweede lid van de Beleidsregel wordt gesproken van “projecttoestemming”. In het vervolg van dit beleidskader wordt gesproken van de projectovereenkomst, omdat dat de gehanteerde benaming is bij het CBS.

3. Outputrichtlijnen²

- a. Richtlijnen voor RA output – augustus 2022;
- b. Aanbieden output of andere exportbestanden;
- c. Beleid publiceren op instellingsniveau;

Legaliteit

Zowel in de instellingsmachtiging als in de projectovereenkomst, maar ook in de Nota van toelichting op de Beleidsregel staat aangegeven dat het CBS controleert of instellingen zich aan de voorwaarden voor bescherming van persoonsgegevens en voorkoming van onthulling houden. In voorkomend geval van schending van de voorwaarden kan het CBS maatregelen nemen. Onderhavig document geeft aan welke maatregelen het CBS neemt bij niet naleving van de voorwaarden die aan de toegang tot microdata door het CBS zijn gesteld.

3. Handhavinginstrumentarium en juridisch kader

Algemeen

Ten behoeve van het verkrijgen van toegang tot de microdata dient de aanvrager een tweetal procedures te doorlopen, namelijk het aanvragen van een instellingsmachtiging en vervolgens het indienen van een projectvoorstel dat zal leiden tot een projectovereenkomst, waarmee voor een specifiek project toegang tot microdata wordt verkregen.

Bij de keuze van het handhavinginstrumentarium is het van belang om vast te stellen welk kader van toepassing is. De bestuursrechtelijke instrumenten staan namelijk alleen ten dienste van de handhaving van publiekrechtelijke regels.

Instellingsmachtiging-publiekrecht

De beslissing op een aanvraag voor een Instellingsmachtiging, waaronder een afwijzing, is volgens de Beleidsregel een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht³ (Awb), waartegen bezwaar kan worden gemaakt. Tegen een beslissing op bezwaar van de directeur-generaal staat beroep open bij de bestuursrechter.

Het CBS zal zich wat de inzet van het handhavinginstrumentarium alleen richten op herstel van de norm en niet op bestraffen en dan meer concreet in het uiterste geval de instellingsmachtiging schorsen of intrekken met als doel dat de instelling weer voldoet aan het door de CBS gestelde voorwaarden.

² In de projectovereenkomst wordt verwezen naar de Outputrichtlijnen. Omdat de outputcontrole een belangrijke fase is in het toezicht zijn deze voorwaarden apart in deze notitie opgenomen.

³ Zie de toelichting op artikel 2 van de Beleidsregel.

Intrekken of schorsing van de instellingsmachtiging

Met het begrip intrekking- of schorsingsbesluit wordt bedoeld het intrekken of schorsen van een begunstigende beschikking in casu de instellingsmachtiging door het CBS, waarmee aan een (rechts)persoon rechten of aanspraken werden verleend.

Intrekking van een vrije beschikking zonder een expliciete wettelijke grondslag wordt naar nationaal recht niet als bezwaarlijk gezien als daarvoor een deugdelijke reden is en de aard van de beschikking of de wetgeving zich daartegen niet verzet. Ook het intrekken van gebonden beschikkingen in verband met onjuiste of onvolledige opgave van gegevens bij de aanvraag wordt zonder een expliciete wettelijke grondslag niet als bezwaarlijk gezien. De bevoegdheid daartoe ligt impliciet besloten in de bevoegdheid tot het verlenen of weigeren van de beschikking indien er sprake is van intrekking of schorsing als herstelsanctie. Zoals hiervoor is aangegeven zal het Maatregelenbeleid van het CBS zich alleen als herstelsanctie worden ingericht. Dat betekent dat de duur van de schorsing bijvoorbeeld afhankelijk zal zijn voor de periode dat de geadresseerde van de instellingsmachtiging nodig heeft om aan te tonen dat orde op zaken gesteld is. De instelling zal bijvoorbeeld moeten aantonen dat maatregelen zijn getroffen om toekomstige overtredingen te voorkomen. Daartoe zal bijvoorbeeld een protocol moeten worden opgesteld en aan het CBS voorgelegd moeten worden.

Waarschuwing

Het CBS volstaat, voordat het een voornemen stuurt, afhankelijk van de ernst van de overtreding, eerst met één of meer waarschuwingen. De overtreding daarna wordt opgevolgd door een voornemen en het daadwerkelijke (herstel)sanctiebesluit. Een waarschuwing is geen besluit, zodat daar geen bestuursrechtelijke rechtsmiddelen tegen kunnen worden aangewend.

Voornemen

Een herstelsanctie wordt voorafgegaan door een voornemen. Hierin kondigt het CBS aan dat het voornemens is om de instellingsmachtiging te schorsen of in te trekken. Een dergelijke voornemen is geen besluit (artikel 1:3 van de Awb) waartegen bezwaar openstaat. Er is namelijk (nog) geen sprake van een definitieve beslissing, maar van een concept besluit. Met het voornemen wordt in wezen slechts beoogd om de vermeende overtreder in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze als bedoeld in artikel 4:8 van de Awb over de op te leggen herstelsanctie naar voren te brengen.

Projectovereenkomst-privaatrecht

Uit de Memorie van Toelichting op artikel 42 van de CBS-wet komt naar voren dat het aan de directeur-generaal is om in een concreet geval te beslissen over een verzoek om verstrekking of gebruik van gegevens en dat met het oog hierop de directeur-generaal een contract zal sluiten met de afnemer, waarin de condities voor de verstrekking worden vastgelegd, bijvoorbeeld ten aanzien van afgrenzing van een beveiligde statistische «enclave» binnen een groter organisatorisch verband. Ook in de Memorie van Toelichting op artikel 41 van de CBS-wet wordt gesproken van een privaatrechtelijke overeenkomst: “Het CBS sluit met de afnemer van een microdatabestand een privaatrechtelijke overeenkomst.” Een privaatrechtelijke overeenkomst is niet te handhaven door middel van het bestuursrecht, omdat er geen sprake is van een wettelijk voorschrift.

Dit zou anders zijn indien de “voorschriften/voorwaarden” rechtstreeks gebaseerd zouden zijn op artikel 42 van de CBS-wet. Nu de Memorie van Toelichting spreekt over “contracten” en “privaatrechtelijke overeenkomsten”, zal nakoming moeten worden afgedwongen met behulp van de privaatrechtelijke instrumenten, die uit het verbintenissenrecht voortvloeien.

Het CBS is echter ook bij het uitoefenen van haar privaatrechtelijke bevoegdheden gebonden aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (zie schakelbepaling artikel 3:1, tweede lid van de Awb) en zullen de privaatrechtelijke normen van de redelijkheid en billijkheid in acht genomen moeten worden.

De privaatrechtelijke instrumenten die het CBS ter beschikking staan zijn de volgende.

Waarschuwing

Alvorens het CBS gebruik zal maken van het formele juridische privaatrechtelijke instrumentarium zal het CBS de partij, waarmee het CBS een projectovereenkomst heeft afgesloten, eerst een schriftelijke waarschuwing sturen.

Ingebrekestelling

Een ingebrekestelling is een schriftelijke mededeling waarin het CBS aangeeft dat de andere partij tekortschiet in de nakoming van de projectovereenkomst (in gebreke stellen). In de ingebrekestelling geeft het CBS de partij een tweede (en vaak laatste kans) om alsnog de afspraken na te komen, voordat het CBS andere stappen onderneemt. De ingebrekestelling is in feite een laatste waarschuwing die het CBS uitdoet. De ingebrekestelling is een voorwaarde voor het eventueel later kunnen ontbinden van de overeenkomst.

Vordering tot nakoming

Het CBS kan nakoming van de overeenkomst vorderen. Dit betekent dat de gemaakte afspraken alsnog moeten worden nagekomen. Er kan daarnaast ook nog een schadevergoeding voor de schade die is ontstaan door de wanprestatie worden gevorderd. Indien het CBS belang heeft bij het onderzoek zal het CBS eventueel ook nakoming van de projectovereenkomst vorderen.

Schorsing of ontbinding van de projectovereenkomst

Nadat het CBS de andere partij in gebreke heeft gesteld en de wederpartij komt dan alsnog zijn verplichtingen niet na, treedt de wederpartij in verzuim. In dat geval, kan het CBS overgaan tot het ontbinden van de overeenkomst, waarbij de verschuldigde kosten betaald dienen te worden.

Het CBS kan bij een overtreding bijvoorbeeld de toegang tot de microdata voor een bepaalde periode (totdat er herstelmaatregelen zijn genomen) voor zowel de onderzoekers als ten aanzien van een specifiek project al dan niet tijdelijk schorsen. Bij ernstige overtredingen, waarbij niet meer voldaan kan worden aan de in de projectovereenkomst opgenomen voorwaarden, kan het CBS overgaan tot ontbinding van de overeenkomst en in zeer ernstige gevallen tot intrekking van de instellingsmachtiging. Deze gelaagdheid komt tot uitdrukking in de hierna te beschrijven concretisering van de te nemen maatregelen.

Samenloop

In de instellingsmachtiging is een koppeling gelegd met de aan de projectovereenkomst verbonden voorschriften en beperkingen. De instellingsmachtiging kan worden ingetrokken indien ook die voorwaarden niet zijn of worden nagekomen dan wel anderszins in strijd met wettelijke voorschriften wordt of is gehandeld.

Ernst van de overtreding

Daarnaast speelt bij de inzet van het instrumentarium de ernst van de overtreding een rol. De ernst van de overtreding wordt bepaald aan de hand van de aard van de geschonden norm en de daarbij mogelijke negatieve gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens. Het CBS maakt onderscheid tussen lichte overtredingen, ernstige overtredingen en zeer ernstige overtredingen.⁴

Als een licht overtreding wordt in ieder geval beschouwd:

1. Het niet onverwijld melden van de vermissing, verlies of diefstal van:
 - a. een RA gebruikersnaam en/of wachtwoord;
 - b. een bij het CBS aangemelde telefoon voor de RA SMS code;
 - c. een door het CBS verstrekt RA token;
2. Het uitlenen of onveilig bewaren van de onder 1 a t/m c genoemde zaken; of
3. Het niet tijdig doorgeven van wijzigingen bij de instelling (denk aan naamswijzigingen, fusies, wijziging van rechtspersoonlijkheid) of de onderzoeker (nieuwe leidinggevende, andere arbeidscontractvorm, nieuwe werkgever).

Als ernstige overtreding wordt in ieder geval beschouwd:

1. Het omzeilen van de outputcontrole door RA geaggregeerde gegevens van het beeldscherm over te schrijven, te fotograferen of via enig andere wijze;
2. Werken in een openbare ruimte;
3. Werken op een computer waarmee de Remote Access omgeving wordt benaderd via een openbaar, onbeveiligd wifi netwerk (bijvoorbeeld in de trein, het café, etc.);
4. Een onbevoegde persoon in de RA omgeving laten werken;
5. Inloggen op de RA omgeving vanuit een land waar de AVG niet van toepassing is;
6. Op andere wijze de vertrouwelijkheid van de CBS gegevens schenden.

Als een zeer ernstige overtreding wordt beschouwd:

Indien het gebruik van de Remote Access-omgeving leidt tot een datalek. Een datalek is een inbreuk in verband met persoonsgegevens: een inbreuk op de beveiliging die per ongeluk of op onrechtmatige wijze leidt tot de vernietiging, het verlies, de wijziging of de ongeoorloofde verstrekking van of de ongeoorloofde toegang tot doorgezonden, opgeslagen of anderszins verwerkte gegevens. Hier kan sprake zijn van bij:

1. Het omzeilen van de outputcontrole door RA persoons- of bedrijfsgegevens van het beeldscherm over te schrijven, te fotograferen, etc.;
2. Het op een ander wijze veroorzaken van een datalek of daaraan bijdragen.

Cumulatie van overtredingen

Bij de kwalificatie van de ernst van de overtreding speelt het aantal overtredingen ook een rol. Zo worden meerdere lichte overtredingen tezamen als ernstige overtreding gekwalificeerd en meerdere ernstige overtredingen als een zeer ernstige overtreding.

⁴ Dit ter beoordeling van het CBS. De hieronder opgenomen opsomming is niet limitatief.

Recidive

Overtredingen worden voor een periode van 3 jaar vastgelegd. Indien er binnen deze periode wederom een overtreding wordt geconstateerd binnen hetzelfde project of bij dezelfde onderzoeker dan wordt dit beschouwd als een ernstige overtreding (in het geval van herhaling van lichte overtredingen) of een zeer ernstige overtreding (in het geval van herhaling van een ernstige overtreding). In dit laatste geval kan dit betekenen dat de instellingsmachtiging wordt ingetrokken. Ook zullen overtredingen van de projectovereenkomst van invloed zijn op het verzoek om verlenging van de instellingsmachtiging.

Verwijtbaarheid

Tevens spelen feiten en omstandigheden zoals verwijtbaarheid een rol bij de inzet van het handavingsinstrumentarium. Bewuste overtredingen worden in het kader van dit Maatregelenbeleid gezien als ernstige overtredingen.

Overigens wordt bij elke genomen maatregel zowel de houder van de instellingsmachtiging en de ondertekenaar van de projectovereenkomst op de hoogte gesteld. Uiteindelijk is de houder van de instellingsmachtiging verantwoordelijk voor naleving van alle aan de instellingsmachtiging en de projectovereenkomst verbonden voorschriften.

4. Toezicht op naleving voorwaarden

Toezicht is geen primaire taak van het CBS. Het CBS heeft echter wel de verantwoordelijkheid ervoor zorg te dragen dat er veilig met de CBS data wordt omgegaan. Daarom is het van belang dat het CBS de naleving van de voorwaarden verbonden aan de instellingsmachtiging en de projectovereenkomst controleert.

De instelling is bij de aanvraag getoetst op een aantal voorwaarden voor toegang tot microdata op basis van de Beleidsregel en er dienen vragen ingevuld te worden ten aanzien van informatiebeveiliging. Deze aanvraag is onderdeel van de verleende instellingsmachtiging. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om voorwaarden inzake de informatiebeveiliging. CBS verwacht dat de instelling een passend informatiebeveiligingsniveau heeft. Dit beveiligingsniveau is voor overheidsinstellingen vastgelegd in de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Onderzoekinstellingen in de zorg zijn gehouden aan de NEN-normen voor informatiebeveiliging in de zorg. Universiteiten en onderzoekinstellingen hebben vooralsnog geen wettelijk verplichte informatiebeveiligingsnormen, maar zij dienen aan te geven hoe zij hun informatiebeveiliging hebben ingericht en welke normen zij hiertoe hanteren.

Er vindt op dit moment geen tussentijdse controle plaats of een instelling nog voldoet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een Instellingsmachtiging. Deze toetsing vindt plaats bij een eventuele verlenging van de Instellingsmachtiging (na afloop van de looptijd van één of drie jaar) of indien de Instelling op grond van artikel 6, vijfde lid van de Beleidsregel wijzigingen doorgeeft. Gelet op de beperkte looptijd van de Instellingsmachtiging wordt dit als voldoende gezien. Daarbij komt dat volgens de voorwaarden die aan de instellingsmachtiging zijn verbonden, wijzigingen die van belang zijn voor de aanvraag aan het CBS moeten worden gemeld.

Ten behoeve van de naleving van de aan de projectovereenkomst verbonden voorwaarden vindt er toezicht plaats. Gelet op het feit dat de risico's met name veroorzaakt worden door de menselijke factor richt dit toezicht zich met name op de onderzoeker. Het toezicht kan onderverdeeld worden in actief toezicht en toezicht naar aanleiding van klachten, signalen of meldingen. Het actief toezicht heeft betrekking op het proces van autorisatie en identificatie van de onderzoekers, onderzoek ten aanzien van de arbeidsrelatie tussen de onderzoekers en controle van het IP-adres ten behoeve van het vaststellen of er niet van buiten de EER wordt ingelogd en de outputcontrole.

Ook klachten, signalen of meldingen kunnen aanleiding voor het CBS zijn om tot handhaving over te gaan/maatregelen te treffen. Zo kan bijvoorbeeld naar aanleiding van een door de Autoriteit Persoonsgegevens ingesteld verscherpt toezicht (mits dit de RA-omgeving raakt) door het CBS maatregelen genomen worden ten aanzien van de betreffende geadresseerde van de instellingsmachtiging. Daarnaast ontvangt het CBS ook vragen over projecten, waarbij indirect blijkt dat de projectovereenkomst wordt overtreden.

5. Maatregelenbeleid

Op basis van de bovengenoemde uitgangspunten zal het CBS bij niet naleving/overtreding van de aan de instellingsmachtiging of aan de projectovereenkomst verbonden voorschriften/afspraken de onderstaande maatregelen richting onderzoeker, onderzoeksproject of instelling nemen.

Zoals hiervoor is beschreven richten de voorschriften zich op de individuele onderzoeker(s), het project als geheel en de houder van de instellingsmachtiging. De voorschriften ten aanzien van de onderzoeker(s) zijn te vinden in de bijlagen bij de projectovereenkomst, met name de geheimhoudingsverklaring en de Regels voor het gebruik van de Remote Access-voorziening van het CBS, maar ook in de projectovereenkomst zelf. Daaruit volgt dat de te nemen maatregelen zich ook op die drie normadressanten richten.

Maatregelen⁵ t.a.v.	Maatregel lichte overtreding	Maatregel ernstige overtreding	Maatregel zeer ernstige overtreding
Onderzoekers	Schorsing machtiging onderzoeker(s) totdat awareness-test opnieuw succesvol is afgerond;	Schorsen machtiging onderzoeker(s) voor 3 tot 6 maanden op alle projecten en awareness-test opnieuw succesvol afronden;	-Schorsen machtigingen alle onderzoeker(s) voor minimaal 6 maanden en awareness-test opnieuw succesvol afronden;
Projectorganisatie	Schriftelijke waarschuwing;	Afsluiten projectomgeving voor maximaal 6 maanden;	-Opschorten gehele projectovereenkomst voor minimaal 6 maanden of ontbinding projectovereenkomst; -Organisatie dient aantoonbaar passende maatregelen te treffen om herhaling te voorkomen;
Instelling	Toegang tot project(en) wordt afgesloten totdat herbeoordeling heeft plaatsgevonden; ⁶	Schorsen instellingsmachtiging;	-Instelling dient aantoonbaar passende maatregelen te treffen om herhaling te voorkomen; -Intrekken Instellingsmachtiging;

⁵ De maatregelen zijn cumulatief. Dat wil zeggen: bij bijvoorbeeld een ernstige overtredingen worden alle maatregelen opgelegd in kolom 3.

⁶ Deze maatregel wordt alleen genomen indien wijzigingen bij de instelling niet tijdig zijn doorgegeven.